

ΤΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΑ

ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΟΛΥΒΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

(Συνέχεια έκ του προηγούμενου)

Τό βράδυ εκείνο όλη ή άριστοκρατία του Ναυπλίου και πρό πάντων ο στρατός, με τον διοικητήν μου επί κεφαλής, είχαν υπερπληρώσει τον στενόν χώρον του θεατρίδιου.

Η ύπόθεσις ήτο περίου ή αυτή με την εκδιδομένην ήδη διασκευήν. Ο "Ηφαιστος άγαπούσε την Σελήνην. Έκεινή έλειδή άγαπούσε τον Ένδυμίωνα, παίχουσα με τό αισθημα του "Ηφαιστού, του δίδει συνέντευξιν εις ένα σπήλαιον του Λάτμου της "Ηλιδος, εις όραν άκριβώς πού ή σύζυγος του "Ηφαιστού Αφροδίτη είχε συνέντευξιν με τον αιώνιον έρωστήν της τον Άρην. Αυτή ήτο ή πρώτη πράξις. Η δευτέρα πράξις εινε εις τό σπήλαιον, όπου πηγαινει ο "Ηφαιστος και περιμένει την Σελήνην. Άλλ' άντι αυτής συναντάται εις τό σκοτάδι με την σύζυγόν του, έρχεται και ο Άρης, άκολουθει σύχυσαι, και τέλος εμφανίζεται εις την είσοδον του σπηλαιου ή φωτεινή μορφή της Σελήνης, ο δε "Ηφαιστος εύρίσκειται πρό οικτρής άποκαλύψεως.

Έως εδώ τό έργον μου έπροχωρησεν ύποφρατά. Την στιγμήν πού ένεφανίσθη ή Σελήνη, έκρατούσε και ένα βεγγαλικόν φώς έξ ανάγκης, διά να φωτίση την πλάνην του όλυμπιον συζύγου. Αυτό ύπήρξε και ή αίτια της καταστροφής του έργου μου· διότι τό βεγγαλικόν φώς έχυνε λάβαν, ή όποία έπεσεν εις τό πέπλον της Αφροδίτης και τό άνεφέλεξ!

Καταλαμβάνεις, φίλε μου, τί έπικολούθησεν εις τόν στενόν εκείνον χώρον. Συνταγματάρχης, ταγματάρχαι, έφείται, δικηγόροι και όλοι όσοι εκάθηντο εις τά πρώτα καθίσματα, έτρεξαν εις τό καφενεϊόν, ήρπαξε καθένας από ένα κουβάν ή μαστέλλο με νερό, και έχυνε άπάνω εις την άτυχή Αφροδίτην, πού ώρυστο εις τό παροσκήνιον, επικαλουμένην την βοήθειαν των θεατών! Τέλος καταρθώθη ή σωτηρία της Αφροδίτης, πού είχε τελειώσει τον ρόλον της ως ά ν α δ υ ο μ ε ν η και πάλιν, έγώ δε ο άτυχής, μη γνωρίζων άν έπρεπε να γελάσω ή να κλαύσω, επανήλθα εις τον στρατών μου, καταρῶμενος την όραν πού άπεφάσισα να δώσω μου πρὸς παράστασιν.

Την επομένην όλον τό Ναύπλιον έγελούσε με την τύχην μου. Ήτο ή πρώτη θεατρική μου περιπέτεια, στην πρώτη του έργου μου, πού πραγματικῶς είχε π α ρ ε ι φ ω τ ι ά, τās δε ψυχολογίας εκείνας με τά μαστέλλα, τās ύπέστη ή Αφροδίτη κ' έγώ!..

Έπιστολή 4.

Φίλε μου,

Παρετήρησα, εις τό μακρόν θεατρικόν μου στάδιον ιδίως, ότι μερικά έργα είχαν επάνω των την σφραγίδα της άτυχίας, άδιάφορον ποία εινε ή ποιότης των. Ήμπορει να εινε και καλά και να μη παρασταθούν ποτέ, ή να παρασταθούν υπό χειρίστας συνθήκας και ν' άποτύχουν. Αυτό συνέβη με τό <Από τη Γη στον Ουρανό> όπως θά σημειώσω κατωτέρω.

Περι των έργων μου δέν θά δώσω κρίσεις έγώ· εινε τυπωμένα και ή κριτική του μέλλοντος άς τό ταξινομήση όπου θέλει, σύμφωνα με την άγαθην συνείδησιν, ή με την άσυνείδησιν. Δέν θά φεισθώ όμως ούτε του έαυτού μου, όταν πρόκειται περι έργων μου, τά όποια άπέτυχον, ή και έπέτυχον, ένψ έπρεπε ν' άποτύχουν.

Πρὸς τό παρόν επανέρχομαι εις την «Μάρκελλαν», εις την όποιαν και όφείλω την πρώτην σοβαράν θεατρικήν μου εμφάνισιν. Όπως ειπα, την είχα ριζήν εις τό μασούλον μου και την είχα λησμονήση. Κατά τον Μάιον όμως του 1895 παρεκάλεσα τον άδελφόν μου να την δώση εις τον θιασάρχην Δημήτριον Κοτοπούλην, πού ήτο φίλος του. Την έδωκε. Ο Κοτοπούλης την έφωρψεν εις ένα σουρτάρι και την έλησμόνησε...

Άπ' εδώ άρχίζει ή αφήγησις του ίδιου Κοτοπούλη: «Ένα μεσημέρι, μου έλεγε, ένθυμήθηκα πὸς ύπήρχε ένα χειρόνομο, εις τό σουρτάρι μου, τραγωδίας. Με την ιδέαν πὸς δέν θ' άξιζε τον κόπον και δέν θά με άπασχολούσε πολύ, έπασα εις τό κρεββάτι μου και άρχισα να διαβάω διά ν' άποκοιμηθώ. Έδιάβασα την πρώτην σελίδα, έπροχώρησα εις την δευτέραν, και τελοσπάντων έτελειώσα όλον τό έργον. Τό εύρημα πολύ δυνατόν, και άπεφάσισα να τό παραστήσω τό γρηγορώτερον...».

Ένθουσιασμένος ο Κοτοπούλης, ήλθε με τον άδελφόν μου εις την φυλακήν, με έν γνώσει και μου ύπεσχέθη πὸς θά τό άνεβασή εις τό θεάτρον του. Έδιδε παραστάσεις τότε εις τό παλαιόν θέατρον «Όμονοίας» (σήμερον θέατρον Μαρίας Κοτοπούλη).

Ο ένθουσιασμός και οι έπαινοι του Κοτοπούλη μου άναψαν πραγματικῶς πλέον τās θεατρικās φιλοδοξίας. Μάλιστα ότε έμαθα πὸς άνέγνωσε την «Μάρκελλαν» και εις τον Ίωάννην Καμπούρογλου, διευθυντήν τότε της «Μικρής Έφημερίδος», ένα από τους κυριαρχούντας ακόμη λογίους και δημοσιογράφους της έποχής, ο όποιος την εύρηκεν επίσης δυνατήν ήρχισα να παίρνω θάρρος μέσα εις την κατάπτωσιν του ήθικου μου. Η φιλοσοφική αντίληψις του άθλιου εκείνου περιβάλλοντος, ήρχισε να μεταβάλλεται εις στενοχωρίαν...

(Άκολουθεί)

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Βασιλική διαταγή

Όταν ο Πρίγκιψ Γουλιέλμος της Πρωσίας έπεσκέφθη τον άτοκράτορα Αλέξανδρον της Ρωσίας, στην Πολωνία, όπου έθριοκόταν ή αβλή, ο άτοκράτωρ θέλησε να τον ήποδεχθῆ ντυμένος με την Πρωσοική στολή. Δυστυχῶς όμως ή στολή είχε λησμονηθεί στην Πετρούπολη. Άλλά κ' ή έπιθυμία του Άτοκράτορος έπρεπε να εκπληρωθῆ. Διετάχθη λοιπόν ο αβλαρχης, στην Πετρούπολη, να στείλῃ την στολήν αυτήν διαταγή έφθι σεν εκεί άμέσως. Χωρίς να χάση καιρό ένας ύπασπιστής έπέβη ενός τραίνου στις 6 τό βράδυ και έφθασε στην Λιόβοκκ πού ειταν ο Άτοκράτωρ στις 8 τό πρωί της άλλης ημέρας. Διέτρεξε δηλαδή 589 μίλια σε δεκατρείς ώρες—την έποχην εκείνη!

Γιά να εκτελεσθῆ όμως ή διαταγή του Άτοκράτορος έχοειόσθη να σταματήση κάθε άλλη συγκοινωνία και να ζοδευσθῆν του κόσμου τά χρέματα... (*)

Άν τό ξανακάμῃ...

Διηγούνται για τὸνπρόεδρο Ρόζ,τό έξῆς χαριτωμένο άνέκδοτο: Είχε παντρεῖ την κόρη του με κάποιον γκρινιάρη και κοινογόννη άξιωματούχο, πού διαρκῶς παρεπονείτο για την έλαφρότητα και τις χρηματικās απαιτήσεις της γυναίκας του. Μιά μέρα όπου τον ειχε παραχάλισει με τά παρόντά του, ο πρόεδρος Ρόζ του ειπε με άσιστηρό ύφος:

— Άκουσε, γαμπρέ μου... Να πῆς να πῆς της κόρης μου ότι άν σου ζαναδώση ποτέ άφορητή παραπόνων, θά τῆν... άποκλήρωσω!

Έννοείται πὸς ο γκρινιάρης σίζυγος δέν ζαναπαραπονέθηκε πιά!

Ένα άνέκδοτο του Κρεμιέ

Μετά τό πέρας κάποιας δίκης στο Καέν όπου ειχε παραστεί ως συνήγορος ο διόπισμος ρήτωρ Κρεμιέ, όλοι οι παρενρισκόμενοι δικηγόροι και δικασταί τρέχονα να τον συγχαρούν για τὸν θαυμάσιο λόγο του. Ψηλαφώντας, προχωρεί και ο γέρος τυφλός Σύμβουλος Μπουφφρέ. Με πολλούς κόπους κατορθώνει τέλος να φθάση κοντά του.

— Κύριε Κρεμιέ... Πού εισθε κύριε Κρεμιέ;

— Έδώ, κ. Σύμβουλε!

— Ά! κύριε, λέει ο σύμβουλος σφίγγοντας τά χέρια του δικηγόρου. Δέν ξέρετε πόσο με συγκινήσατε με τό λόγο σας... Μου έμάθατε, τῶρα στα γεράματα κάτι πού άγνωσθα και πού έν τούτοις εινε τόσο παρηγορητικό για μένα...

— Τι πράγμα, κ. Σύμβουλε;

— Άπλοσότατα: ότι εινε προτιμώτερον να εινε κανείς τυφλός παρά κοιφός!..

Εδγνωμοσύνη των άπλοϊκῶν ανθρώπων

Η μαρκησία ντε Μπραινβολιέ εινε μία περφοδέσποινα του Άνζου, πού την αγαπούν όλοι οι κάτοικοι της περιοχής για τὴ καλοσύνη και τις άγθοσεργίες της. Τελευταίως ειχε βγει περιπατο, στα περὶχωρα, με τ' αυτοκίνητό της. Όταν έφθασε κοντά στη διασταύρωση του δημοσίου δρόμου Τορ-Άνζου και της οδοπορομικής γραμμής, ή γυναίκα του σταμάτησε, πού ήτο χολεϊτο εκείνη την ώρα στο να «κλείνη» τό δρόμο πού περνούσε ή γραμμή με τὴ γνωστή άλυσίδα, σταμάτησε και έκοκλήθηκε μερός της, γιατι χρωστούσε πολλά με μαρκησία ή όποία κάθε χρόνο της έντασε τά παιδιά της—επί τὸν αριθμό!— Η μαρκησία χαίρεισε, και προχώρησε με τό αυτοκίνητό της. Την ώρα όμως πού περνούσε πάνω άπ' τις γραμμές παρ' όλιγο να συντριβῆ άπ' τό τραίνο πού έρχόταν με λίγηνώδη ταχύτητα. Ο ωφειρ κάτωχος σταμάτησε, για να ζήτησθῃ μήπως έπαθε τίποτε τ' άμάξι.

Η σταθιαρχίνα έτρεξε και αυτῆ συγκινημένην.

— Έ, καλή μου γυναίκα, της ειπε ή μαρκησία, γιατι δέν φράζετε τον δρόμο, διάβολε, όταν πρόκειται να περῶν τό έξπρές; Θέλιτε να συμφοῦν δουτοχήματα;

— Κι ή βέβαια τον φράζω, άπάντως ή αγαθῆ σταθιαρχίνα. Τὸν φράζω για όλον τον κόσμο, για την κυρία μαρκησία όμως εινε δυνατόν να λάβω τέτοιο θάρρος;!

Ο «οίκος» της βασιλίσσης Βικτωρίας

Ο «οίκος» της βασιλίσσης Βικτωρίας άπετελετο από ένα σωστό σύνταγμα! χίλια άτομα ύπηρετούσαν ο αυτόν και έτοιζιαν 50 περίπου εκατομμύρια τό χρένο. Εκτός των άλλων, ή Βικτωρία ειχεν30 ύπηρετίας! Για να μη παραπονούνται δε και τὰ... πονηρία ύπηρεταν και ειδικοί ύπηρεταί πού είχαν ως ύποχολία... να τρέφον τρομερούς και φοβερούς γάτους!

(*)ΣΗΜ. «ΜΠΟΥΚΕΤΟΥ» Αυτό θά πῆ δηλαδή, βασιλική διαταγή και τά σκυλιά δέματα!